



## Arbejdsrettens dom af 19. november 2009

### **i sag nr. A2008.923:**

Landsorganisationen i Danmark  
for  
Fagligt Fælles Forbund  
(advokat Ane Kristine Lorentzen)

*mod*

Dansk Arbejdsgiverforening  
for  
DI Overenskomst I v/DI  
for  
Vest-Fiber ApS  
Industriparken 16  
6880 Tarm  
(advokat Pernille Knudsen)

*Dommere: Poul Flemming Hansen, Carl Erik Johansen, Ulrik Jørgensen, Poul Monggaard, Steen A. Rasmussen, Johnny Skovengaard og Niels Waage (retsformand).*

### **Indledning**

Sagen drejer sig om gyldigheden af en lokalaftale indgået på den indklagede virksomhed Vest-Fiber ApS, hvorved reglerne om arbejdstid i Industriens Overenskomst er fraveget.

### **Påstande**

Klager, Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund, har nedlagt følgende påstande:

1. Indklagede, Vest-Fiber ApS, tilpligtes til Fagligt Fælles Forbund at betale 80.787 kr. Efterbetalingsbeløbet tillægges procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldsdato til betaling sker.



2. Indklagede tilpligtes til Fagligt Fælles Forbund at betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod.

Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for DI Overenskomst I v/DI for Vest-Fiber ApS, har påstået frifindelse.

## **Sagsfremstilling**

### Overenskomstgrundlaget

Industriens Overenskomst 2007-2010 mellem CO-industri og DI indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

#### **”Kap. I. Samarbejdet**

##### **§ 1 Valg af tillidsrepræsentant**

...

##### **Stk. 10**

På virksomheder, hvor der ikke er valgt en tillidsrepræsentant, kan medarbejderne ved afgivelse af fuldmagt bemyndige en kollega (talsrepræsentant) til i konkrete anliggen-der at indgå og opsigse lokalaftaler med ledelsen.

Talsrepræsentanten skal være medlem af et forbund under CO-industri og have mod-taget fuldmagt fra over halvdelen af de medarbejdere, der udgør valggrundlaget.

Hvor der ikke er valgt en talsrepræsentant, jf. ovenfor, kan lokalaftaler dog indgås eller opsiges, således som det hidtil har været praktiseret mellem virksomheden og medarbejderne.

...

#### **Kap. II. Lokalaftaler**

##### **§ 8 Indgåelse og opsigelse af lokalaftaler m.v.**

##### **Stk. 1**

Der kan mellem de lokale parter på virksomheden indgås lokale aftaler for medarbejdere omfattet af nærværende overenskomst.

...

##### **Stk. 7**

Der er adgang til ved lokalaf- tale at supplere og fravige bestemmelserne i overens- komstens kapitler 1, 3, 4 og 10. Sådanne lokalaftaler skal være



skriftlige og kan alene indgå med en tillidsrepræsentant, der er valgt efter de i overenskomsten gældende regler. Lokalaftalerne skal sendes til organisationerne til orientering.

### **Kap. III. Arbejdstiden**

#### **§ 9 Den normale arbejdstid**

##### **Stk. 1**

Arbejdstiden fastlægges pr. uge, måned eller år på basis af en fast ugentlig arbejdstid på 37 timer pr. uge ved almindeligt dagarbejde, på skifteholdenes daghold og ved for-skudt arbejdstid.

Variierende ugentlig arbejdstid lægges i henhold til stk. 2. Reglerne i §§ 12, 13, 14, og 15 anvendes ved fastlæggelse af arbejdstiden for henholdsvis flexetid, overarbejde, for-skudt arbejdstid og skiftehold.

...

##### **Stk. 2**

- a. Under forudsætning af lokal enighed kan arbejdstiden for samtlige medarbejdere eller grupper af medarbejdere lægges med varierende ugentlige arbejdstider, blot den gennemsnitlige arbejdstid er 37 timer over en 12 måneders periode.
- b. De lokale parter fastlægger rammerne for de varierende ugentlige arbejdstider. Manglende enighed herom kan gøres til genstand for fagretlig behandling slut-tende med et organisationsmøde.

...

#### **§ 11 Deltidsbeskæftigelse**

##### **Stk. 1**

Virksomheder og medarbejdere, der måtte være interesseret heri, kan træffe aftale om deltidbeskæftigelse.

...

#### **§ 13 Overarbejde**

...

##### **Stk. 5 Betalingssatser**

...”

### Sagen

Den indklagede virksomhed, Vest-Fiber ApS, der er omfattet af Industriens Overenskomst, beskæftiger sig med opskæring af glasvæv og fiber.



I sensommeren 2007 var en del af medarbejderne på virksomhedens fabrik i Tarm litauere, og der var på dette tidspunkt ikke valgt nogen tillidsrepræsentant i virksomheden.

Med henblik på at indgå en aftale, der skulle give de litauiske medarbejdere varierende ugentlige arbejdstider, rettede virksomhedens fabrikschef, Jakob Jakobsen, omkring september 2007 henvendelse til 3F's afdeling i Skjern.

På baggrund af henvendelsen sendte afdelingsformand i 3F Skjern, Viktor Jensen et forslag til lokalaftale til virksomheden. I forslaget, der angiver Vest-Fiber og 3F, Skjern som aftaleparter, hedder det bl.a.:

**”Arbejdstid i henhold til overenskomst mellem Dansk Industri og CO  
Industri**

**§ 9, stk. 2**

Aftalen etableres for at imødekomme ønsker fra dele af personalet om ændringer i arbejdstid til varierende ugentlig arbejdstid, inden for rammerne af § 9, stk. 2.

Aftalen er gældende fra \_\_\_\_\_

Det er frivilligt for medarbejderne om de vil indgå i aftalen.

For de medarbejdere der indgår i aftalen, skal det fremgå af den enkeltes ansættelses-bevis.

Aftalen er kun gældende for ansatte der samtidigt er medlemmer af 3F Skjern

**Arbejdstiden:**

Der arbejdes i en 3 ugers periode 50 – 49 – 49 timer = 148 timer.  
Den fjerde uge er arbejdsfri.

...

**Lønafregning**

Der betales løn for 37 timer pr. uge, både arbejdsuger og friuger.

**Overarbejde:**



Ekstra timer ud over de i arbejdsplanen nævnte perioder, aflønnes med merbetaling efter reglerne i overenskomsten.

...

**Fratrædelse – udtrædelse af ordningen.**

...

**Indtrædelse i ordningen.**

...

**Aftalens opsigelse**

Lokalaftalen kan af begge parter opsiges i henhold til reglerne i Industrien Overens-komst. § 8

...”

Ved e-mail af 2. oktober 2007 sendte Viktor Jensen et revideret udkast til lokalaftalen til Jakob Jakobsen. Om de i aftaleudkastet foretagne ændringer hedder det i e-mailen bl.a.:

”Jeg har brygget lidt mere på aftalen.

Det er svært, fordi det griber ind i så mange ting, når arbejdstiden ændres så markant, ...

Der er generelt ændret til [12] ugers arbejde og fire ugers fri.

Arbejdstid med 49 timer og 20 minutter svarer til fuld arbejdstid i 16 uger.

Lønafregning har jeg forsøgt at beskrive ud fra det du sagde i gerne vil.

Sygeløn...

Kursus...

...

Se på det – skriv eller ring evt. tilbage, hvis der er noget du synes skal ændres/vurderes lidt mere på, inden vi mødes på torsdag.

...

PS: Jeg har fået en anonym henvendelse på skrift vedrørende jeres udlændinge, jeg tager den med på torsdag, så kan vi drøfte indholdet.”

Jakob Jakobsen svarede samme dag i en e-mail, hvori det bl.a. hedder:



”Sådan hurtig skimtet igennem, så er det eneste der stikker op at den kun omfatter 3F medlemmer.

Jeg kan jo ikke garantere at de vil være medlem. Men et eller andet sted er det jo jer, Vest-fiber har en aftale med, derfor er det vel også jer vi skal lave en aftale med?

Hvad går henvendelsen ud på? ? ( bare så jeg ved lidt om det? )”

I e-mail af 10. oktober 2007 til Jakob Jakobsen foreslog Viktor Jensen, at de skulle mødes for at drøfte forslaget til lokalaftale. Jakob Jakobsen svarede samme dag ved e-mail, hvori han bl.a. anførte:

”Vest-fiber vil ikke betale de ansattes fagforenings kontingent. og jeg vil ikke skrive under på at de skal være i 3F Skjern, men jeg vil gerne være behjælpelig med et info møde.  
...”

Med e-mail af 22. oktober 2007 fremsendte Viktor Jensen et tredje udkast til lokalaftale. I e-mailen hedder det bl.a.

”Jeg har holdt lidt ferie, men er tilbage nu.

Jeg har set på lokalaftalen igen – jeg har ændret den linie om medlemskab af 3F – til en linie om samarbejdsaftale.

Så har jeg lavet udkast til samarbejdsaftale – var det en måde vi kunne gøre det på i stedet?

Vil du se på det og melde tilbage om det er en mulighed.”

I det fornyede udkast til lokalaftale hedder det bl.a.:

”Det er frivilligt for medarbejderne om de vil indgå i aftalen.

...

Til aftalen er der knyttet en samarbejdsaftale med 3F Skjern”

Det omtalte udkast til samarbejdsaftale mellem Vest-Fiber og 3F, Skjern er sålydende:

”I forbindelse med indgåelse af lokalaftale om varierende ugentlig arbejdstid, er der mellem parterne indgået følgende samarbejdsaftale.

**3F Skjern**



Hjælper med fremskaffelse af relevante oplysninger i spørgsmål af overenskomst-mæssige og lovmæssige karakter, i personalemæssige spørgsmål.

Hjælper virksomheden med at fremskaffe oplysninger i uddannelsesmæssige spørgsmål for efteruddannelse af virksomhedens personale.

Hjælper med jobformidling, når virksomheden mangler arbejdskraft.

Hjælper virksomheden med forslag til uddannelsesmuligheder, hvis der opstår situation med overskud af arbejdskraft.

### **Virksomheden**

Medvirker til at der kan afholdes informationsmøde med grupper af medarbejdere, specielt medarbejdere fra andre lande, så der kan informeres om den Danske aftale-model.

Disse informationsmøder kan placeres i arbejdstiden, men må max andrage 1 time for den enkelte medarbejder.

Medvirke til at alle ansatte får et tilbud om medlemskab af 3F Skjern

Såfremt medarbejderne vælger en tillidsrepræsentant der godkendes efter reglerne i overenskomsten, indgår denne som del af 3Fs part i aftalen.

### **Opsigelse af aftalen**

Samarbejdsaftalen kan opsiges af begge parter efter reglerne i overenskomstens § 8 om lokalaftaler, dog ikke så længe lokalaftalen om varierende ugentlig arbejdstid er gældende.”

Den 17. november 2007 blev der på virksomheden indgået en ”Lokalaftale om varierende ugentlig arbejdstid”. Aftalen er fremlagt på både dansk og litauisk. Den litauiske version er underskrevet af Jakob Jakobsen for virksomheden og en litauisk medarbejder som talsmand for medarbejderne. Den danske version er sålydende:

”Med henvisning til Industriens Overenskomst § 9 stk. 2 er der enighed om, at virksomheden kan aftale varierende ugentlig arbejdstid som følger, for medarbejdere som måtte være interesseret heri.

Aftalen omfatter alle medarbejdere i virksomhedens produktion.

### **Arbejdstiden**

Arbejdstiden er fastlagt i en turnus på [16] uger, hvoraf der arbejdes 47,6 timer de første [12] uger og 0 timer de sidste 4 uger.



Den normale daglige arbejdstid for medarbejdere der er omfattet af aftalen er i de første 7 uger af turnusperioden:

Mandag - torsdag kl. 07.00-17.07 (*Alternativt man. - fredag kl. 07.00-17.01*)  
Fredag kl. 07.00-16.37

Medarbejderen har ½ times ubetalt frokost hver dag.

De sidste [4] uger af turnusperioden har medarbejderne der er omfattet af aftalen fri.

Ved S/H dage, overenskomstmæssige fridage o. lign. På ugens 5 første hverdage redu-ceres arbejdstiden forholdsmæssigt med  $37/5 = 7,4$  timer pr. dag. Enkelte resttimer (for meget eller for lidt) aftales afholdt over den resterende del af turnusperioden.

### **Opsigelse**

Opsigelse af aftalen kan ske i.h.t. overenskomstens § 8 med 2 måneders varsel til ud-løb af den igangværende turnus.

Dato:

Dato:

\_\_\_\_\_  
For virksomhed

\_\_\_\_\_  
Talsmanden”

Den 28. november 2007 sendte Viktor Jensen sålydende e-mail til Jakob Jakobsen:

”Hej Jakob

Som lovet kopi af det brev vi har modtaget.

Vi tror på at i har/får tingene helt i orden, derfor har vi ikke foretaget os mere, men omvendt – når vi får sådanne henvendelser – er vi også nødt til at følge op på at der ikke er noget at komme efter – så det håber vi på din forståelse for.”

Viktor Jensens e-mail var vedhæftet en e-mail, som 3F, Skjern den 8. november 2007 havde modtaget fra en afsender med e-mailadressen Alwyduxxx@one.lt. Den vedhæftede e-mail, der havde ”information” som emne, var sålydende:

”De litauiske medarbejdere i Tarm på virksomheden ”VEST FIBER” arbejder 7 dage om ugen mellem 65 -70 timer/pr. uge. Overarbejdstimer bliver skubbet til udbetaling i de kommende måneder hvor de ikke har så mange arbejdstimer eller helt er ophørt med arbejdet og tilbage bosiddende i Litauen. Medarbejderne som arbejder/har arbejdet i virksomheden ”VEST FIBER” kan bekræfte ovennævnte.





Nogle af de litauiske medarbejdere bor endnu i virksomheden ”VEST FIBER” kan bekræfte ovennævnte.  
Nogle af de litauiske medarbejdere bor endnu i en container som står på ”VEST FIBER’s territorium.”

I april 2008 rejste 3F, Skjern en sag over for Vest-Fiber, og den 29. april 2008 blev der afholdt lokalforhandling på virksomheden med deltagelse af 3F, Skjern. Af mødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Redegørelse for sagen

Arbejderpartens påstand og oplysninger:

Afdelingen er af den opfattelse at afskedigelse af Nerijus Gasilionis er uberettiget.

Afdelingen er af den opfattelse, at virksomheden har lovet og aflønner efter en ikke efter overenskomsten lovlig aftale for overarbejde.

Virksomhedens påstand og oplysninger:

Nerijus har ikke været ansat i 9 måneder!

Opsigelsen er saglig.

Aftale om varierende ugentlig arbejdstid er lavet og underskrevet!

Lignende aftale var foreslået af 3F Skjern dog med tilføjelsen at den kun omfattede medlemmer af 3F Skjern.  
...”

Den 27. maj 2008 blev der afholdt mæglingsmøde i sagen, og i mødereferatet hedder det bl.a.:

”Sagen forhandlede.

Enighed kunne ikke opnås. Dog er parterne enige om at lokalaftalen af 17/11-2007 bortfalder dags dato.

3F tager forbehold for at videreføre sagen.  
...”



Den 3. juni 2008 indgik virksomheden ved Jakob Jakobsen en ny ”Lokalaftale om varierende ugentlig arbejdstid”, som for arbejdstagersiden blev underskrevet af en tillidsrepræsentant. I lokalaftalen, der samme dag blev tiltrådt af 15 udenlandske medarbejdere, hedder det bl.a.:

”Med henvisning til Industriens Overenskomst § 9 stk. 2 er der enighed om, at virksomheden kan aftale varierende ugentlig arbejdstid for medarbejdere, som måtte være interesseret heri, som følger:

Aftalen omfatter alle medarbejdere i virksomhedens produktion.

### **Arbejdstiden**

Arbejdstiden er fastlagt i en turnus på 16 uger, hvoraf der arbejdes i 12 uger og holdes fri i 4 uger.

Den daglige mødetid for medarbejdere, der er omfattet af aftalen, er i de 12 arbejds-uger fastlagt til:

Mandag - fredag	kl. 07:00 - 16:30
Lørdag	kl. 07:00 – 14:50

...

### **Opsigelse**

En medarbejder, som har tiltrådt aftalen, kan udtræde med 2 måneders varsel til udløb af en turnus.

Opsigelse af aftalen kan ske i.h.t. overenskomstens § 8 med 2 måneders varsel til ud-løb af en turnus.

...”

Et referat af fællesmøde den 12. august 2008 indeholder bl. a. følgende:

”Ved et fællesmøde d.d. i Dansk Arbejdsgiverforening behandledes en af Landsorganisationen i Danmark på vegne af

Fagligt Fælles Forbund - 3F

rejt klage over Vest-Fiber ApS [...], vedrørende en uoverensstemmelse om en lokalaftale vedrørende varierende ugentlig arbejdstid og betaling af overarbejde...

Sagen forhandlede.

Fra arbejdstagersiden fastholdt man klagen i sin helhed. Man anførte, at der på intet tidspunkt forud for den 3. juni 2008 har været en lokalaftale om varierende ugentlig arbejdstid, idet lokalaftalen af 17. november 2007 ikke var lovligt indgået.



Fra arbejdsgiversiden afviste man, at der er et efterbetalingskrav i nærværende sag.

Lokalaftalen af 17. november 2007 led af mindre formalitetsfejl, idet virksomheden ikke var bekendt med, at talsrepræsentanten ikke var organiseret i 3F. Dette forhold rettede virksomheden op på øjeblikkeligt, da man blev opmærksom på fejlen. Herefter blev lokalaftalen indgået på ny på et formelt korrekt grundlag.

Arbejdstagersiden afviste det af arbejdsgiversiden anførte, idet forbundets lokalafdeling havde oplyst virksomheden, at lokalaftaler indgås med valgt tillidsrepræsentant eller lokalafdelingen. Der pågik forud for den indgåede ”lokalaf tale” drøftelser med lokalafdelingen om indgåelse af lokalaf tale. Fra arbejdstagersiden fastholdt man således, at der ikke havde været en lokalaf tale.

Fra arbejdstagersiden forbeholdt man sig at videreføre sagen for Arbejdsretten.”

Klager har under sagen fremlagt lønsedler for de to litauiske medarbejdere, Jonas Jasaitis og Nerijus Gasilionis, som begge er medlemmer af 3F, samt en opgørelse over efterbetalingskravet på i alt 80.787 kr. Indklagede har bestridt, at der består et efterbetalingskrav, men har ikke bestridt selve opgørelsen af kravet.

## **Forklaringer**

Afdelingsformand i 3F, Skjern, Viktor Jensen har forklaret bl.a., at han i sommeren 2007 blev ringet op af Jakob Jakobsen, Vest-Fiber ApS, som gerne ville have indført fleksibel arbejdstid for en gruppe litauiske medarbejdere. Litauerne ville gerne hjem og besøge deres familier en gang imellem, og de var interesserede i at arbejde mange timer i perioder. Flexibel arbejdstid var derfor en fordel for litauerne, men også for Vest-Fiber, der med en lokalaf tale kunne udnytte produktionsapparatet uden at skulle betale medarbejderne for overtid.

Han fik af Jakob Jakobsen at vide, at ordningen med fleksibel arbejdstid allerede var i gang, og at Vest-Fiber gerne ville have formaliseret forholdene. Han gjorde det klart for Jakob Jakobsen, at forholdet skulle på plads, for at Vest-Fiber kunne fortsætte på den måde. Han oplyste ikke Jakob Jakobsen om, at Vest-Fiber efter overenskomsten havde mulighed for at indgå af tale med en talsmand for medarbejderne. Dette var slet ikke på tale mellem dem.

Det første udkast til lokalaf tale lavede han på baggrund af de oplysninger, Jakob Jakobsen havde givet ham i telefonen. Aftalen var tænkt til de litauiske medarbejdere, og det skulle



være frivilligt for dem at være omfattet. Jakob Jakobsen ville gerne have ændret på, hvem der kunne blive omfattet af aftalen.

I det andet udkast til lokalaftale rettede han nogle ting, som han i første omgang havde misforstået. Han fastholdt dog, at medarbejderne skulle være medlem af 3F for at blive omfattet af aftalen. Jakob Jakobsen meddelte, at han ikke kunne acceptere linjen herom i aftaleudkastet, og den udgik derfor i det tredje udkast.

Med det tredje aftaleudkast fremsendte han også udkast til en samarbejdsaftale mellem 3F, Skjern og Vest-Fiber. Han hørte imidlertid ikke fra Vest-Fiber, før han i slutningen af oktober ringede til Jakob Jakobsen. Her fik han at vide, at problemerne var løst, efter Vest-Fiber havde haft besøg af konsulenter fra DI. Konsulenterne havde sagt, at det ikke var nødvendigt at indgå en aftale med 3F. Over for Jakob Jakobsen udtrykte han forundring over Vest-Fibers fremgangsmåde, og sagde, at forholdet skulle bringes i orden.

I slutningen af april 2008 blev 3F, Skjern kontaktet af de to af Vest-Fibers litauiske medarbejdere, som var medlemmer af 3F. Den ene var netop blevet fyret fra virksomheden. De fortalte om deres arbejdstid på Vest-Fiber og sagde, at de var blevet snydt for overtidsbetaling. Han vidste ikke på dette tidspunkt, at der var indgået en lokalaftale på Vest-Fiber. Han ved ikke, om de to litauere kendte til lokalaftalen – han drøftede det ikke med dem. Han fik på dette tidspunkt at vide, at Vest-Fiber siden sensommeren 2007 havde beskæftiget ca. 17 litauere og 20-30 danskere.

Fabrikschef Jakob Jakobsen, Vest-Fiber ApS har forklaret bl.a., at han har udfærdiget lokalaftalen af 17. november 2007.

I 2007 var det meget svært at finde arbejdskraft i Vestjylland. Det kom derfor på tale at finde udenlandsk arbejdskraft. Vest-Fiber fik kontakt til nogle litauere og ansatte 10-12 af dem. På et tidspunkt foreslog en af litauerne, at de kunne arbejde meget i en periode, for så i den efterfølgende at holde fri for at tage hjem og besøge familien i Litauen. Det var på den baggrund, han ringede til 3F og forelagde ønsket om fleksibel arbejdstid. Hos 3F sagde man, at det var en formsag, og at det slet ikke var noget problem at indføre varierende ugentlig arbejdstid.



Et par uger efter sendte 3F det første udkast til lokalaf tale mellem Vest-Fiber og 3F. Det var en standardaf tale. Den lød fornuftig, men der var nogle detaljer, der skulle ændres, bl.a. at det var et krav, at medarbejderne skulle være medlem af 3F. Han havde et møde med Viktor Jensen, som sagde, at 3F også skulle have noget ud af aftalen, ligesom han foreslog, at Vest-Fiber betalte de ansattes kontingent til 3F. Viktor Jensen sagde, at de nok skulle få en aftale på plads.

I Viktor Jensens andet udkast til lokalaf tale stod der fortsat, at man skulle være medlem af 3F for at være omfattet af aftalen. Det ville vidnet ikke skrive under på, og Viktor Jensen sagde, at han ville gå i tænkeboks. Efter et stykke tid ringede han til Viktor Jensen for at få aftalen på plads. De litauiske medarbejdere var på det tidspunkt ikke gået i gang med varierende ugentlig arbejdstid. Viktor Jensen sagde, at litauerne bare kunne gå i gang, fordi de nok skulle få forhandlet det hele på plads. Herefter begyndte litauerne at have varierende ugentlig arbejdstid. Dette blev alene sat i gang, fordi Viktor Jensen havde sagt, at der ikke ville ske noget ved det. Samarbejdet mellem Vest-Fiber og 3F var og er generelt fint.

Med det tredje udkast til lokalaf tale fremsendte Viktor Jensen også et udkast til samarbejdsaf tale mellem Vest-Fiber og 3F, Skjern. Vidnet syntes, at forhandlingerne nu tog en skæv retning, og han var bange for, at Vest-Fiber skulle komme ud på ”dybt vand”. Han ringede derfor til DI. Her fik han at vide, at Vest-Fiber ikke skulle indgå en aftale med 3F, men i stedet kunne lave en lokalaf tale med en tillidsrepræsentant eller talsperson. Det var nyt for ham, at der var mulighed for at indgå en lokalaf tale med en talsperson. Han havde ikke læst overenskomstens tekst.

Herefter fremsendte DI en standardaf tale vedrørende varierende arbejdstid. Han fik efterfølgende fortalt, at de medarbejdere, der var interesseret i en lokalaf tale om varierende arbejdstid, blev samlet i frokoststuen, hvor der blev valgt en talsperson. Alle de litauiske medarbejdere var til stede. Ingen danske medarbejdere deltog, men de havde muligheden. Den valgte talsperson underskrev lokalaf talen sammen med vidnet.

Lokalaf talen var på dansk, og blev oversat til litauisk med hjælp fra to af de litauiske medarbejdere. Lokalaf talen var stort set identisk med 3F’s udkast, men den indeholdt ikke klausulen om, at medarbejderne skulle være medlemmer af 3F. Lokalaf talen var desuden



identisk med den lokalaftale, Vest-Fiber senere indgik med tillidsrepræsentanten den 3. juni 2008.

Han blev efterfølgende ringet op af Viktor Jensen, som han fortalte, at virksomheden nu havde indgået en lokalaftale med den valgte talsperson, og at der ikke ville blive nogen aftale med 3F. Viktor Jensen syntes, det var ærgerligt, men de skiltes ikke som uvenner. Jakob Jakobsen husker ikke, om Viktor Jensen spurgte ind til lokalaftalen. Han husker heller ikke, om han skulle have lovet Viktor Jensen en kopi af aftalen. Det kunne han dog uden problemer have fået.

De danske medarbejdere kunne også benytte lokalaftalen, men i realiteten var det kun de litauiske medarbejdere, der tiltrådte den. Jonas Jasaitis og Nerijus Gasilionis var omfattet af lokalaftalen i ca. 6 måneder.

I foråret 2008 fik virksomheden problemer med Nerijus Gasilionis, og han blev afskediget. 3F fandt, at afskedigelsen ikke var berettiget, og gjorde endvidere gældende, at han havde krav på overtidbetaling.

Kravet på overtidbetaling blev gentaget på et møde i slutningen af maj 2008, hvor også DI deltog. På dette møde opsagde 3F lokalaftalen af 17. november 2007, og parterne var enige om, at aftalen bortfaldt pr. mødedagen.

### **Parternes argumentation**

Klager har til støtte for påstanden om efterbetaling anført, at der forud for den 3. juni 2008 hverken var valgt tillidsrepræsentant eller talsrepræsentant i henhold til overenskomstens § 1, stk. 10, på virksomheden. Efter denne bestemmelse skal den, der ved fuldmagt bemyndiges til at indgå lokalaftaler, være medlem af et forbund under CO-Industri og have modtaget fuldmagt fra over halvdelen af de medarbejdere, der udgør valggrundlaget. Den medarbejder, der underskrev aftalen af 17. november 2007, var imidlertid ikke medlem af et forbund under CO-industri. Aftalen er således ikke gyldigt indgået i henhold til overenskomstens bestemmelser. Indklagede har i øvrigt ikke dokumenteret, at den medarbejder, der underskrev aftalen af 17. november 2007, havde modtaget fuldmagt fra over halvdelen af de medarbejdere, der udgjorde valggrundlaget. Også af den grund er aftalen ikke gyldigt indgået.



Fravigelse af overenskomstens bestemmelser om blandt andet arbejdstid og overtidbetaling forudsætter en gyldigt indgået skriftlig lokalaftale, jf. overenskomstens § 8, stk. 7. Aftaler om fravigelse af overenskomstens udgangspunkt og grundlæggende principper i relation til arbejdstid og overtidbetaling er efter overenskomstens bestemmelser knyttet sammen med klare betingelser om fuldmagt og bemyndigelse af enten tillidsrepræsentant eller talsrepræsentant.

Da der ikke forud for den 3. juni 2008 har foreligget en i henhold til overenskomsten gyldig lokalaftale, finder overenskomstens bestemmelser om arbejdstid og overtidbetaling anvendelse. Derfor skal der – uanset hvorledes de pågældende medarbejdere måtte have stillet sig til ordningen – ske efterbetaling for perioden 27. august 2007 til den 3. juni 2008, jf. herved kendelse af 22. september 2006 i faglig voldgift, kendelse af 19. januar 1998 i faglig voldgift, Arbejdsrettens dom af 14. december 1992 i sag A1992.082 og kendelse af 29. januar 1992 i faglig voldgift. Under alle omstændigheder skal der ske efterbetaling til Jonas Jasaitis og Nerijus Gasilionis fra deres ansættelsestidspunkt til den 17. november 2007, i hvilken periode der ingen aftale forelå overhovedet.

Til støtte for påstanden om bod har klager anført, at bod bør udmåles under hensyntagen til, at klager alene har krævet efterbetaling for 3F's to medlemmer, men at den indklagede virksomhed ikke har betalt overtidstillæg med skønsmæssigt ca. 770.000 kr. til 17 beskæftigede litauere.

Det er desuden en skærpende omstændighed, at virksomheden, der har en ikke ubetydelig størrelse, indgik aftale direkte med en ansat på et overenskomststridigt grundlag, efter at der forud herfor havde været indgående forhandlinger med 3F's lokale afdeling om netop varierende ugentlig arbejdstid. Hertil kommer, at 3F under forhandlingerne faktisk i vidt omfang imødekom virksomhedens ønsker. Ikke desto mindre undlod Vest-Fiber at oplyse 3F om aftalen af 17. november 2007. Denne aftale var i øvrigt ikke identisk med 3F's udkast til lokalaftaler.

Indklagede har til støtte for sin påstand anført, at der den 17. november 2007 blev indgået en lokalaftale om varierende ugentlig arbejdstid mellem virksomheden og en bemyndiget talsrepræsentant. Aftalen blev indgået, fordi der på virksomheden var et kollektivt ønske



blandt medarbejderne om varierende ugentlig arbejdstid. Aftalen fungerede da også til alles tilfredshed frem til den 28. maj 2008, hvor virksomheden på et mæglingsmøde erkendte, at talsrepræsentanten ikke var medlem af et forbund under CO-industri. Virksomheden havde imidlertid været i god tro herom, hvorfor den manglende iagttagelse af organisationskravet i overenskomstens § 1, stk. 10, 2. led, var en beklagelig fejl.

Det fremgår i øvrigt af overenskomstens § 1, stk. 10, 3. led, at hvor der ikke er valgt en talsrepræsentant, kan lokalaftaler dog indgås eller opsiges, således som det hidtil har været praktiseret mellem virksomheden og medarbejderne. Denne bestemmelse understøtter, at formalitetsfejlen ved lokalaftalen af 17. november 2007 er brud på en ordensforskrift og ikke en gyldighedsbetingelse. Indklagede har herved henvist til retsformandsafgørelsen af 20. marts 2009 i sag A207.899, Arbejdsrettens dom af 28. juni 2001 i sag A2000.532 og Arbejdsrettens dom af 23. juni 1987 i sag 1986.089.

Overenskomstens § 1, stk. 10, var en nyindsat bestemmelse, hvorved muligheden for at indgå lokale aftaler var blevet forstærket. Lokalaftalen af 17. november 2007 var indholdsmæssigt fuldt ud i overensstemmelse med overenskomsten, og udfærdigelsen af aftalen skete på baggrund af flere og gentagne lokalaftaleforslag, som var udfærdiget af 3F.

Overenskomsten giver i øvrigt ikke 3F hjemmel til at indgå lokalaftale i en situation som den foreliggende. 3F's lokalaftaleudkast var udtryk for en hård medlemshvervning, og 3F gav ikke loyal oplysning om virksomhedens muligheder efter overenskomsten, herunder om talsmandsordningen.

Allerede få dage efter mæglingsmødet den 28. maj 2008 blev der den 3. juni 2008 indgået en ny aftale om varierende ugentlig arbejdstid med en nyvalgt tillidsrepræsentant. Denne nye lokalaftale havde samme indhold som den lokalaftale, der faldt bort på mæglingsmødet den 28. maj 2008. Virksomheden foretog således en øjeblikkelig genopretning af den formelle fejl, som lokalaftalen af 17. november 2007 led af, og der har dermed eksisteret en aftale om varierende ugentlig arbejdstid med samme indhold siden den 17. november 2007. Den oprindelige lokalaftale må derfor anses for at være blevet ratihæbet.





Det har hele tiden været frivilligt, om den enkelte medarbejder vil være omfattet af aftalen om varierende ugentlig arbejdstid, og medarbejderne har i øvrigt ikke lidt noget økonomisk tab. Samlet set er der derfor ikke belæg for at gøre et efterbetalingskrav gældende.

Hvis bod er forskyldt i denne sag, kan der kun blive tale om at fastsætte en ordensbod.

### **Arbejdsrettens begrundelse og resultat**

Det fremgår klart af § 1, stk. 10, i Industriens Overenskomst, at det er en betingelse for, at en talsrepræsentant på en virksomhed uden valgt tillidsrepræsentant skal kunne indgå lokalaftaler med ledelsen, at den pågældende er medlem af et forbund under CO-industri. Endvidere skal talsrepræsentanten have modtaget fuldmagt fra over halvdelen af de medarbejdere, der udgør valggrundlaget.

Det er ubestridt, at den medarbejder, der indgik lokalaftalen af 17. november 2007 med virksomheden, ikke opfyldte nogen af disse betingelser. Da medarbejderen herefter ikke har haft kompetence til at indgå lokalaftalen, er den ikke gyldigt indgået, og der er dermed ikke gyldigt aftalt nogen fravigelse af overenskomstens arbejdstidsregler.

Det følger heraf, at 3F's medlemmer har krav på efterbetaling af differencen mellem, hvad deres samlede løn havde udgjort, hvis overenskomstens arbejdstidsregler, herunder overarbejdsbestemmelserne, havde været fulgt, og den faktisk udbetalte løn, indtil der blev indgået en gyldig aftale om fravigelse af arbejdstidsreglerne den 3. juni 2008. Da indklagede ikke har bestridt klagers opgørelse af efterbetalingsbeløbet, tages påstanden herom herefter til følge.

Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder at der umiddelbart efter, at det stod klart for virksomheden, at lokalaftalen af 17. november 2007 led af formelle mangler, blev indgået en gyldig lokalaftale på virksomheden, der i alt væsentligt svarede til lokalaftalen af 17. november 2007, findes boden at kunne fastsættes til et relativt beskedent beløb. Det bestemmes herefter, at den indklagede virksomhed til 3F skal betale et samlet beløb på 100.000 kr., hvori indgår det skyldige efterbetalingsbeløb 80.787 kr. med tillæg af procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldsdato indtil dags dato, mens resten af beløbet udgør selve bodsdelen.



**Thi kendes for ret:**

Indklagede Vest Fiber ApS skal inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom til Fagligt Fælles Forbund betale 100.000 kr.

I sagsomkostninger for Arbejdsretten skal Dansk Arbejdsgiverforening for DI Overenskomst I v/DI for Vest-Fiber ApS inden samme frist betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

Niels Waage